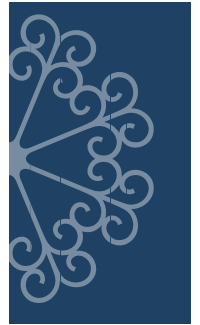

בית מדרש

גיליון שבועי
לתלמידי, בוגרי
וידידי ישיבת מיר

פרשת צו - פורים

זמני כניסת ויציאת השבת

✡	⛪	
18:29	17:16	ירושלים
18:28	17:34	בני ברק
19:30	18:20	ציריך
19:24	17:55	וינה
20:12	18:40	אנטוורפן
19:03	17:34	פריז
19:53	18:38	לונדון

דבר הישיבה

ללמוד מהמן הרשע, להיות רעב - לתורה!

שח מרן ראש הישיבה הגר"צ פינקל זצ"ל בשיחתו לבני הישיבה:

מרגלא בפומיה של מרן ראש הישיבה הגר"צ פינקל זצ"ל, לומה: שיש ללמוד מהמן הרשע, את ה"וכל זה איננו שווה ל". להרגיש תמיד רעב וחסרון, כשם שאצל המן הרשע היה לו הכל בשלימות, עושה בנים וכבוד בלי סוף, ולמרות זאת העובדה שיהודי אחד לא נתן לו כבוד גרמה לו להרגשה שהכל לא שווה לו. כך צריכה להיות השאיפה אצל בן תורה, אפילו אם הוא למדן ויש לו ידיעות נרחבות, צריך לשאוף תמיד לעוד.

רבינו הצליח להשריש יסודות אלו בלב תלמידיו. כמחזה קבוע ניתן היה לראות את תלמידיו מלווים אותו בדרכו מהישיבה לביתו, וכן כשהלך לשמחות היו עומדים סביבו ומדברים עמו בלימוד תושבי רחוב מגוריו, לא יכולים לשכוח את המחזה המרהיב, איך הוא צועד ברחוב בקומתו התמירה, כולו אומר כבוד ועדינות של צלם אלוקים, כשמסביבו עדת תלמידים שמשוחחים אתו בלימוד.

היה טבעי אצלו שכל זמן ועת הוא קודש ללימוד התורה. מספר תלמיד קרוב, רבי אורי טלסניק, שבשנה אחת ביום הפורים התקיימה בישיבה מסיבת פורים. כטוב לב המלך ביין, כאשר רבינו והתלמידים, בתוכם ר' אורי עצמו שתו והתבשמו כמצוות היום, ביקש ממנו רבינו להתלוות איתו לבית חותנו מרן ראש הישיבה הגאון רבי בנינו זצ"ל. בדרך דיבר איתו בלימוד בסוגיית חרדל בבבא בתרא שנלמדה אז בישיבה. אומר רבי אורי: "הליכה זו עשתה עלי רושם, והטביעה בי את החותמת של בחור ישיבה", אפילו בפורים, בעיצומה של השמחה, לא נוטשים את הסוגיא.

"הנה הפשטתם צורת הישיבה, וקלטתם רוח ורצון הישיבה, ובוזה עשיתם לכם חבורה לילך בעקבות רוח הישיבה, ובכל מקום שאתם נמצאים לקחתם זאת כאילו להיות עם הישיבה בין כתלי הישיבה" (מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצוק"ל ממיר)

מתורת רבותינו

אומץ לבו וזריזותו של מרדכי הצדיק ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה (אסתר ג, ב).

לא נתקררה אצלו בשום יום אותה הזריזות - אין זה אלא אותה המידה, שמשקיבל על עצמו באומץ לבו להיות נושא בעול עמה, נעשתה כעצם מעצמיו ואז הכל הלך בנקל.

יד יחזקאל (עמ' קנט)

שח המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל: כמה יש להתפעל מאומץ הלב של מרדכי, שלא קם ולא זע, אפילו כשנגזרה כבר הגזירה, ומכל מקום לא נכנע לפני המן. וכן "בכל יום ויום מרדכי מתהלך לפני חצר בית הנשים לדעת את שלום אסתר" איך

צא וראה כוחה של תפילה

צומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו... ובכן אבוא אל המלך (ג, ט).

צא וראה כוחה של תפילה: התורה חגרה שק ולבשה בגד אלמנות - ולא יכלה לעזוה המלאכים עומדים להיבטל מן העולם - ואין עצה. חמה ולבנה אוספים נגהם - ואין משגיח. האבות התיאשו (כמבואר במדרש רבה בפסוק זה עיי"ש). ואדם כשר שעומד בתפילה מבטל את רוע הגזירה!

אור יחזקאל (ח"ג עמ' קצה)

דרש המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל: בזכות מה זכו ישראל להינצל מיד המן ואחשוורוש מגזירת "ההשמיד להרוג ולאבד".

הדבר מפורש במגילה: "וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו שלשת ימים לילה ויום, גם אני ונעורתי אצום כן, ובכן - בצום ובכי ותפילה ותשובה - אבוא אל המלך".

ג' לקחים ותובנות - מהנהגת אסתר המלכה

הקודש, כמו שלובשים מלבוש ממש, והיה צורך בכך, כי אי אפשר להיכנס למלך אחר שלושה ימי תענית ולישא חן, במראה כזה.

ב) יש בכוחה של "שבירת מידה של יחיד" (-הבלגה) בכדי להזמין את המן הרשע לסעודה.

ג) יש בכוחה של "שבירת המידות" להציל את כלל ישראל כולו.

ספר זיכרון לזכרו

אחרי ג' ימי הצום - ותלבש אסתר מלכות - אמרו חז"ל (מגילה יז): שלבשה רוח הקודש קודם שנכנסה למלך, ואחר כך זימנה את המן למשתה, ולמה עשתה כן? אמרה אסתר: "אולי ירגיש הקב"ה ויעשה לנו נס". ופירש רש"י: "ירגיש הקב"ה שאני צריכה להחניף לרשע זה, ולזלזל בכבודי".

אמר מרן ראש הישיבה הגר"ח שמואלביץ, שלושה דברים למדנו מדברי חז"ל אלו:

א) יש מצבים שאפשר לאדם ללבוש מלבוש של רוח

סדר ימי הפורים בישיבת מיר - בימי קדם

באווה, וגם הבחורים דרשו "פורים תורה", כל אחד לפי מחשבת לבו, אבל בלי שום הוללות חס ושלוש. כל הזמן היה המשגיח יושב בין תלמידיו והקשיב לכל מלה שיצא מפיהם, ואחר סיום דרשת התלמידים, דרש הוא בעצמו לערך שתי שעות, וכן אחר הפורים המשיך לדרוש בעניני פורים כמה וכמה שיחות - כזה היה הפורים בישיבת מיר.

מאמר מרדכי (מאמר סא)

הפורים בישיבת מיר (לפני שנות דור), היתה הנהגה אחרת ממה שרגילין בזמנינו. היא היתה יום רוחני של התעוררות ועליה, אחרי תפילת שחרית אכלו סעודה קטנה, ואחר כך שלחו משלוח מנות איש לרעהו, ושתו קצת יין והלכו לישון. אחר כך אכלו סעודת היום כל אחד אצל האכסניה שלו.

במשך היום דרש המשגיח הגה"צ רבי ירוחם זצ"ל פעמיים, אחת בבוקר ואחת אחר הסעודה, (חוץ משיחה שהגיד בתענית אסתר). והיתה שמחה גדולה תלויה

כשמרן הגר"ח שמואלביץ כיהן כ"פורים רב"

הישיבה, והתחיל לחרוז בגראמען (חרוזים) שעה ארוכה את כל יסודות השיעורים של בעל הישערי יושר' זצ"ל מכל השנה. ואמר שראש הישיבה (ר' שמעון שקאפ זצ"ל) התרגש והתפעל כל כך, עד שיצא מגדרו (שלא היה דרכו בהתרגשות כלל) ונשק לרבי חיים על מצחו.

בנתיבות ההלכה (עמ' 145)

פעם שאלו את הגאון רבי יצחק דב קאפלמאן זצ"ל, אם גם בגרודנא היה פורים רב, ואמר בודאי אך זה היה קצת שונה ממה שרגיל היום הפורים רב. בזמני כיהן כרב פורים' מרן ראש הישיבה שה"ת רבי חיים שמואלביץ זצ"ל. וסיפר הגרי"ד בהתפעלות היאך שהגר"ח שמואלביץ עמד לפני ראש הישיבה רבי שמעון שקאפ בעל הישערי יושר' במעמד כל בני

הקדמת מחצית השקל - להציל את עם ישראל בטבע

מתוך שיחה שנשא המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל בהיכל הישיבה בשנחאי - תענית אסתר שנת תש"א. מובא לרגל יום הזיכרון של המשגיח הגאון הצדיק זצוק"ל, י"ח באדר. מדברי תורתו הקדושים ניתן ללמוד גם על מאורעות אותה תקופה נוראה.

ויש בכל דבר דרך גשמי ורוחני, חז"ל אמרו שהקב"ה הקדים מצות מחצית השקל כדי שיכפר על הכסף שיתן המון, זה מהלך הטבע - אתה עושה מכירה אני קודם כבר עשיתי מכירה, כל התורה כולה היא עד"ז, רק עצות ודרכי טבע פשוט לשמור את ישראל. וכן צריך להבין בזמן שעושים רצונו של מקום, אין מתייראין מכל אלו האותות דהבורא הוא למעלה מכל הנבראים ומכל הכוחות, וע"כ מי שמודבק בו הוא למעלה מכל המהלכים של הטבע.

ונוראות מה שיש בכוח מעשה בעולם המעשה בנתינת שקלים, ואפי"א אם א"א שיבטל מאותות השמים אל תתיירא, כשנדבקים בבורא עולם - אברם אינו מוליד אברהם מוליד וכו'. סתם לשנות המזלות זה לא ניתן, ואפי"א אחר ה'צא מאיצטגנינות שלך' עוד לא לגמרי הוא וצריך עוד לעצה, רק שזה גורם שימצא עצה ע"פ מהלך טבעי.

בקצרה, אי אפשר להישאר כך בלי התעוררות. צריך להשתמש בהזדמנות זו שהתענית הוא ערב מאורע זו של הלוקי, ואנו רואים איך שמרדכי לקח תינוקות וצמו שלושה ימים ובפסח עשו צום, צריך לצאת מהתענית שרצוננו יהיה להתקרב לבורא עולם, ומי הוא שאינו מרגיש ורואה חסד השי"ת אתנו כל העת, ושהכין בעדנו מקום זה - בהכ"נ 'בית אהרן' בשכניי מיוחד ומזומן בעדנו לכל דרכינו והשגחה פרטית.

מתוך 'זכרון יחזקאל'

ללקות. ובפרט ליקוי לבנה כללי שנופל בפורים זה וער"ח ניסן לקוי חמה חלקי, אין לשער גסות הרוח ואכזריות לב האדם שאינו משים לב לכל זה. אנו שקטים לגמרי, אין לנו שום פחד, ואין זה ממידת הבטחון! בדרך הטבע מרחפת עלינו ר"ל סכנה גדולה והעצה לזה לימוד תורה. אבל לא כמו שאנו רגילים להשתמש בזה בדרך סגולה סתם - תורה מגינה, אבל צריך לדעת כי לשינוי בדרך הטבע צריך עבודה רבה, מהלך הטבע גם לזה שלא יוכל לשלוט עליו המזלות הטבעיים, וכמו שמבאר האבן עזרא בפ' משפטים 'וברך את לחמך' - דכאשר האדם מחזק את חלק הנשמה ממילא יכול לדחות כל נגעי הגוף, וצריך לחזק החלק הזה. וכן בדבקות בשי"ת נתעלה לעולם שאינו נופל תחת ממשלת המזלות, וצריך דבקות כזה שלא יהא תלוי ומקושר כלל בדרכי הטבע.

וע"כ מלבד הסגולה שבתורה שהיא למעלה מדרך הטבע יש בתורה מהלך טבעי, וכמו שבלחם יש ג"כ מלבד הטבע מוצא פי ה' ולא על הלחם לבדו יחיה, כן הוא בתורה. וכמו שבלחם לא יבטח האדם רק על המוצא פי ה', רק ישקוט רעבונו קודם בלחם, כן בלימוד התורה 'בראתי תורה תבלין'. וכמו שבסמי רפואה כמו שישנם סמים לכל המחלות, כן יש בתורה בכל חלק רפואה פרטית למחלה פרטית מלבד שהיא רפואה כללית, וכשאדם חוטא בחלק ידוע צריך ללמוד קודם מקצוע זה שחסר לו או שהוא גפום בו וישלים זה בדרך הטבע החסרון שלו, וזהו יסוד חזקה.

כמעט שאי אפשר להבין באיזה זכויות אנו חיים עכשיו, עכ"פ צריך לחשוש שמא הננו אוכלים ח"ו כל זכויותינו ולא יספיק גם זכות אבותינו, דבמצב זה שאנו חיים שכל העולם נאנחים מהצרות ויסורים ר"ל, נגדרנו בזוית בטוחה ב"ה בתקופה כזו שהנביא צייר דמותה כדמות ברזל, וכל הארבע מלכויות היה להם נקודה אחרת, הראשונה כבוד וכו' מלכות יון חכמה והרביעית עיקר מגמתה חורבן ר"ל. (זממו אל תפק - ארז"ל) זו גרמני של אדום, שאלמלי הן יוצאין מחריבין את כל העולם כולו, זהו הדמיון של ברזל שמשבר ומחבל הכל. וכשמתבוננים רואים שהרשע ימ"ש שכל כוונתו להחריב העולם ולברוא אח"כ האדם הנעלה שלא יהא בו שמץ מרוח הישראלי. ואם אינם רואים שנתקיים דברי חז"ל בכל התוקף של המילה 'מלך קשה כהמן' - המן כאפס לנגדו לגבי כל ההיקף שמתכוונן הרשע היטלר ימ"ש זממו אל יפק!!!

ועוד נוסף ע"ז, הנה נופל בפורים זה ליקוי לבנה כללי ועוד אח"כ ליקוי חמה, ואין זה כל כך פשוט שאנו במנוחה מזה, ואומרים תיכף "מאותות השמים אל תחתו", וכמו שיוצאים ביום הדין מבית המדרש צריך לילך בשמחה שמסתמא יזכה בדין, וזה נקל אצלנו, אבל אין זה מצד הטוב.

ואנו רואים שחז"ל אמרו במס' סוכה דף כ"ט בזמן שהמאורות לוקין סימן רע לשונאי ישראל, אפי"א כשהחמה לוקה. משל לרב שנכנס עם הרצועה, מי מתיירא, מי שרגיל ללקות, ובנ"י רגילים

ימים מקדם

כיפורים כפורים - מורנו הגאון רבי בנימין פינקל בדברי כיבושין לבני הישיבה ביום הפורים, נראים עוד מורנו רה"י רנ"צ פינקל זצוק"ל ולהבחל"ח מורנו הגאון רבי נחמן ליבוביץ, מורנו הגאון רבי בנימין קרלוב, ומורנו רה"י ר"א פינקל שליט"א

משתה ושמחה - שמחת פורים בישיבה הק', נראים מימין לשמאל הגאון רבי מאיר שמואלביץ, הגאון רבי גדליה פינקל, מורנו הגאון רבי נחמן ליבוביץ, מורנו רה"י רבי א"י פינקל, מורנו המשגיח רבי אהרן חדש, מורנו הגאון רבי בנימין קרלוב

הגאון הגדול רבי חיים הכהן קמיל זצוק"ל

ראש ישיבת אופקים • ט"ו אדר ב' תשס"ה - י"ד שנה לפטירתו

"רבי חיים סטנדר"

סברו שהוא יחיש צעדיו למצא מחסה, אולם רבי חיים לא שם לב לגשם שירד. ועמד כאילו הוא נמצא בעיבורו של בית המדרש והמשיך במתינות להרצות את הסברה שטווה.

בפעם אחרת כאשר ישב ולמד בבית המדרש המקומי, חדר לפתע עכבר לבית המדרש והחל מתרוצץ בבית המדרש. מטבע הדברים נעו הלומדים וזעו ימין ושמאל, אולם רבי חיים לא נע ולא זע, הן הוא באמצע הלימוד, ומי יכול להפריע לו.

כך היה לומד, כאשר הוא לא נותן לשום דבר שיפריע לו מעסק התורה ולו להפסקה קלה. אחד מתלמידיו הלך איתו לעת זקנתו ברחוב, ושוחחו בלימוד. לפתע מעד ונפל מלא קומתו ארצה. התלמיד ניסה לסייע, אולם הדבר לא עלה בידו. לבסוף הצליח רבי חיים בקושי רב לקום בעצמו, בו ברגע שהצליח להתרומם, המשיך בלי אומר ודברים להרצות את החידוש באותו משפט בו אחז.

נפשי חשקה בתורה

בשנת תשל"ח כאשר הציעו לו לכהן כראש ישיבה בעיר אופקים שבדרום נאות, לכהן לפליאתם הרבה של מאות בני החבורה בישיבת מיר בירושלים, בה היה רבי חיים הארי שבחבורה. כולם התפלאו איך הסכים לעזוב, הלא היה לו בירושלים את הכל.

כשנשאל על כך השיב בפשטות: השקט של אופקים והרצינות של בני התורה ומבקשי השם שמצא שם, שווים לו הכל. שם יוכל לשקוד על תלמודו במנוחת נפש גדולה ביותר.

במשך שנים רבות לא רשם את חידושו וגם סירב <

מרן ראש הישיבה הגרנ"צ פינקל שהחזיק את הגר"ח קמיל לרבו המובהק, היה אומר שמיום שהכיר את רבי חיים והחל ללמוד איתו, השתנו חייו לחלוטין. מקום מושבם הקבוע היה ממול כותל המזרח של הישיבה.

לימודם לא הצטמצם בסדר הקבוע שלמדו בישיבה, במשך השנים למדו סדרים רבים יחד, בימים ובלילות, בימי שישי ושבתי, בחול המועד ובימי בין הזמנים.

רבי חיים היה אב טיפוס של השקיעות והשקידה שיישיבת מיר הציבה לעצמה. מרן הגרנ"צ היה אומר שאצל רבי חיים למד לדעת, שאין הבדל בין יום ולילה, אין סוגי ימים כאלו ואחרים, אלא כל החיים הם יחידה אחת של תורה! אצלו ראו שהתורה היא אויר לנשימה, פשוטו כמשמעו, גם בימי שישי ושבתי, גם בבין הזמנים ואף בימי חול המועד היה מגיע כרגיל, בלי שום שינויים!

שקיעות בלימוד במקלט, בעיצומם של הפגזות

בימי מלחמת ששת הימים, כאשר כל הארץ היתה בסכנה עצומה ופגזים התעופפו בירושלים שהו כולם במקלטים. גם בישיבה ירדו כולם למקלט, בראשות מרנן ראשי הישיבה זצוק"ל. המתח היה גדול, בייחוד משום שהישיבה שכנה עשרות מטרים בודדים מהגבול, ובכל שעות היממה שמעו היטב את הדי ההתפוצצויות של הפגזים, טבעי היה שאוירת המתח, בצירוף הדחוק והאויר הדחוס של המקלט, לא יהיו המקום האידיאלי לשקיעות בלימוד. באופן טבעי עסקו כולם בתפילות, דברי חיזוק, אמונה ובטחון, וביני לבני בדיונים והערכות סביב עניני המלחמה. עד כמה מסוכנת המלחמה, עד כמה האויב חזק וכד'. אולם רבי חיים קמיל ישב כל הזמן וסביבו קבוצת בחורים ולא הפסיק מלדבר איתם בלימוד.

הוא לא התעניין בעניני המלחמה, באומרו: "הידיעה שלי בלאו הכי לא תעלה ולא תוריד", בכל אותם ימים קשים לא הפסיק ללמוד אפילו לרגע אחד".

כדי להבין לאיזו רמה של שקיעות בלימוד הגיע, סיפרו אברכי הישיבה בעיירה הדרומית אופקים, שם התגורר בחצי היובל האחרון לחייו, שהיתה שם הנהגה קבועה כשהיה יוצא מביתו לישיבה או ההיפך היו מתלוות אליו קבוצות אברכים והיו משוחחות איתו בלימוד. שם קבוע היה לה לקבוצה זו באופקים, ישיבת "ובלכתך בדרך". פעם החל גשם לרדת באמצע שהרצה בפניהם בתורה. מרגע לרגע התחזק הגשם ונעשה לממטר עז. הם

הגאון הגדול רבי חיים הכהן קמיל זצ"ל, ראש ישיבת אופקים, נולד בבי' ניסן תרצ"ג, לאביו רבי יעקב זצ"ל, בילדותו התחנך וספג תורה בתלמוד תורה "יבנה", כשלאחר מכן עבר ללמוד בישיבת סלבודקה בבני ברק.

לאחר נישואיו חזר לירושלים ולמד בכולל של ישיבת מיר, שם עלה ונתעלה מעלות רמות בהתמדת התורה ואהבתה, בכוח התמדתו יומם ולילה היו מכנים אותו "רבי חיים סטנדר" - אצלו לא היו מושגים של זמן ובין הזמנים, תמיד שקד על התורה.

אחד מגאוני הדור סיפר, כי לאחר נישואיו כשלמד בישיבת מיר, היה הולך ללמוד גם בימי חוה"מ, רעיתו התלוננה: לפחות בחוה"מ תחזור מהישיבה מוקדם. אמר לה: אני חוזר מוקדם, אם רצונך לראות מיהו מתמיד - תראי את ר' חיים קמיל. כשאני בא לישיבה הוא כבר שם. ושאני הולך הוא עדיין שם...

סדר התמדתו היה מדהים משחר ילדותו. מי שהיה ער במקרה, היה יכול לשמוע את פסיעותיו בשעה 3-4 לפנות בוקר, כשהוא בדרכו להגות בתורה הקדושה.

רבי חיים היה דמות מופלאה של דרופתקי דאורייתא ואריה דבי עילאי במלחמתה של תורה. נחשב היה בעיני רבותיו פאר הגידולים שהעמידה ישיבת מיר בירושלים.

כל היגיעה בהקמת הישיבה בא"י, היתה כדאית בשביל רבי חיים

רבו, מרן ראש הישיבה הגאון רבי אליעזר יהודה זצ"ל, היה רגיל לומר, שהוא מהדר לרקוד איתו בשמחת תורה, כי הוא מעוניין לרקוד עם ספר תורה חי.

פעם התבטא שכל יגיעתו ועמלו בהקמת ישיבת מיר בארץ ישראל כדאית היתה כדי להעמיד תלמיד מושלם כמוהו.

כשנשאל מרן ראש הישיבה שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצ"ל מדוע אינו הולך להשתתף בברכת כהנים ההמונית שהחלה להתארגן באותן שנים בימי חול המועד בכותל המערבי, על פי כתב יד המיוחס לבעל הרוקח זצ"ל שכותב שיש סגולה והשפעה מיוחדת לקבץ כהנים רבים יחד לברך את עם ה', אם כן, מדוע אינו הולך לשם? השיב רבי חיים ואמר, שכהן תלמיד חכם ועמל בתורה כרבי חיים קמיל אינו בטוח שישנו שם, ואילו בישיבה יש לו אות, לכן אין לו צורך ללכת לשם.

פרזות תשב ירושלים

רבים תמהו, להיכן חותר מרן ראש הישיבה הגרנ"צ פינקל - להגיע, מה דוחף אותו לפתוח בלי הרף עוד ועוד ישיבות וכוללים, עוד ועוד חברות ומסגרות שונות. רבו הגאון רבי חיים קמיל זצ"ל נשאל על כך פעם ואף נשאל למה לא יורה לרבינו לעצור מעט את העשייה העצומה, הלא הוא יכול חלילה להיכנס למערבולת חובות וקשיים. רבי חיים השיב: "את האהבת תורה שלו אי אפשר לעצור". והסביר על פי דברי הגמרא (ב"ב עה, ב):

"אמר רבי חנינא בר פפא ביקש הקב"ה לתת את ירושלים במידה שנאמה: 'ואומר אנה אתה הולך ויאמר אלי למוד את ירושלים', לראות כמה ארכה וכמה רחבה. אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: רבש"ע הרבה כרכים בראת בעולם של אומות העולם ולא נתת מידת ארכן ורחבן. ירושלים ששמך בתוכה ומקדשך בתוכה וצדיקים בתוכה אתה נותן בה מידה? מיד 'ויאמר אליו רוץ דבר אל הנער הלא לאמור פרזות תשב ירושלים'."

הקשה רבי חיים, מה עניינם של המלאכים, ומדוע יש להם דעה בעניינים אלו? ובכלל, מה ביאורו של משא ומתן זה, מה עלה במחשבה בתחילה ומה השתנה לאחר מכן?

אלא, ביאה שכדי שקדושה תשפיע צריך שהיא תהיה מצומצמת ומרוכזת, מכיון שכך יש יותר השפעה. לכן ביקש הקב"ה לתת את ירושלים במידה, אך מאידך מלאכי השרת אמרו לפני הקב"ה. מלאכי השרת אינם באים מטעם עצמם, הם באים מכח התעוררות שישנה למטה בעולם הזה, אם בעולם הזה ישנה התעוררות מרוכזת ודרישה לרוחניות בלי גבולות, אז אומר הקב"ה "פרזות תשב", היינו שדרישה כזו לא עוצרים. זהו המשך הפסוק שם "ואני אהיה לה נאם ה' חומת אש סביב". אין לה גבול, כי מה היא החומה, כבוד ה'; ומי שדבק בו הרי הוא בתוך החומה. סיים הגר"ח ואמה: "מצד השכל הישר הנכס צודקים, שאולי מוטל היה עלי 'לעצור' את מעשיו של רבי נתן, אבל כשאני רואה שמעשיו נובעים מאהבת תורה ויראה הש"ת טוהרה, אני מבין שאי אפשר לעצור אותו.

בכל נפשך (עמ' 190)

אחרי שלומדים מאתיים פעם מסכת יבמות, אין זו שאלה!

מרן רה"י הגרנ"צ פינקל זצ"ל סיפר, שפעם כשלמדו בישיבה את מסכת יבמות התעוררה קושיא חמורה באחת הסוגיות. כשהגיע לביתו התקשר לאופקים לברר עם רבי חיים את הסוגיא, כדרכו. כששמע רבי חיים את השאלה הופתע, באומרו שבדברי רש"י לקמן בסוגיא פלונית מדוייק התירוץ. רבינו התפלא ושאל, איך יתכן שמכל הלומדים, ביניהם תלמידי חכמים עצומים שהיו בקיאים היטב ביבמות, לא ידע אף אחד שהתשובה מדוייקת בדברי רש"י, השיב רבי חיים בתשובה אופיינית: "אחרי שלומדים מאתיים פעם מסכת יבמות, אין זו שאלה".

גם בימי חג ומועד, למרות שהקדיש זמן לעניני המועד כמבואר בהלכה, בכל זאת ראשו ורובו היה שקוע בסדריו הרגילים בנשים נזיקין, כשתלמיד חשוב הגיע לתת לו משלוח מנות בירר אצלו רבי חיים הערה שהתעוררה לו זה עתה, בדברי תוספות בפרק המפקיד בבבא מציעא. פעם אחת במוצאי פורים ראוהו שוקד על קונטרס דינא דגרמי להרמב"ן. גם במוצאי פורים תשס"ה בשעותיו האחרונות עלי אדמות, דיבר עם תלמידים בסוגיית יאוש ושנוי רשות בפרק מרובה.

בימו האחרון עלי אדמות, בעיצומו של חג הפורים, כטוב לב המלך ביין, יינה של תורה, עלה בחור מבושם על הכסא בבית רבי חיים ושאל בקול: "איך גדלים להיות רבי חיים!" ענה לו בחור אחר: "איזו שאלה אתה שואל? כדי להיות רבי חיים צריך ללמוד וללמוד וללמוד!", ענה רבי חיים ואמה: "לא צריך ללמוד וללמוד בבוקר ובערב, בימים קשים כבימי שגרה. צריך ללמוד... והאריך בניגון במילה זו, כאומר שללמוד זה עיסוק תמידי, בלי הפסק לרגע..."

היית אבא שלנו, של כולנו...

במוצאי שבת קודש, ליל פורים דמוקפין תשס"ה, בעת שהתקבלה הידיעה המרה שנשבה ארון האלוקים והגר"ח זצ"ל נתבקש לישיבה של מעלה, היה מרה"י הגרנ"צ זצ"ל בבית המדרש. כשקיבל את הבשורה הקשה, התכנס באבלו ולא הגיב מאומה. הוא הגיע לביתו, עשה הבדלה ויצא מיד לאופקים, שם טיפל בכל עניני ההלויה. ולמרות כוחותיו הדלים לא נח ולא שקט כדי שכבוד רבו יהיה על הצד הטוב ביותר.

למחרת בעת מסע ההלוויה קרע קריעה בדש בגדיו בצד שמאל, כדון קריעה על אב ואם ובירך דיין האמת בשם ומלכות, הוא ספד לו בקצרה בבכי תמרורים: "אבי אבי רכב ישראל ופרשיו, היית אבא שלנו, של כולנו".

העידו בני הבית שמעולם לא ראו אותו בוכה, כפי שבכה באותו יום.

מקורות: בכל נפשך; מתוך שיחות הגרנ"צ

שיוציאו לאור ספר משיעוריו וחיידושי תורתו. זאת, למרות הענין הגדול של כתיבת והדפסת חיידושי תורה. הוא חשש שהדפסת חיידושי תגרום לו איזו הרגשת שובע ורפיון כלשהו בלימוד התורה ובעמל לחדש חיידושי תורה חדשים.

תלמידו הרה"ג רבי עופר היימן מספר, שפעם מסר שיעור שבו הסביר סוגיה כפי שביארה רבו הגאון רבי נחום פרצוביץ זצ"ל לפני שלושים שנה. כל השיעור היה בנוי על תיאור משא ומתן שהיה לו עם רבו. הוא טען כך וטענתי לו כך וחוזר חלילה. מספר רבי עופר: "לאחר השיעור שאלתי את חתנו הג"ר דב סלומון זצ"ל, האם שיעור זה רשום אצל רבי חיים, שכן אם לא, איך יתכן שזוכר את כל פרטי המשא ומתן במדויק? הסביר לי רבי דב, שכך היא דרך לימודו לשנן היטב לא רק את המסכתות, אלא גם את כל המשא ומתן, איך הגיע לביאור הפשט בכל דבר.

כשחזר על תלמודו שמעוהו לומד כן: "אני טענתי שהפשט כן, בחור פלוני טען לי שהפשט אחרת, וחזר בדיוק מה טען הבחור ומה טען הוא, עד שפסק ואמר, לכן, הפשט כנראה כך וכך".

משדד עמקים

דרך לימודו של רבי חיים היתה בהעמקה גדולה. היה צולל לעומקה של הלכה מברר ומלטש כל סברא ובודק היטב את אמיתותה, עד שהיה מעלה הגדרות עדינות. היה לומד בצורה שצריך היה להיות תלמיד חכם גדול כדי לדבר איתו בלימוד. סדר לימוד היה יכול להתחיל במשפט: "בתירוץ השני של 'השיטה לא נודע למי יש להקשות', והיה מרצה צרור קושיות ותירוץ, כך שמי שלא ידע את מה שמדובר בסוגיא, כמעט שלא יכול היה להבין את דבריו.

הלימוד עם רבי חיים בנה את אישיות הלומד איתו, שכן במהלך הלימוד איתו ניתן היה להרגיש בחוש את כל העמל, ההתחבטות וחבלי היצירה של הדברים, עד שאט אט היתה מגיעה בהירות והחלו לבצבץ נקודת ההבנה והחיידוש, ואז היו פניו זורחות והיה משמיע קריאות שמחה ואמירות התפעלות מעומק התורה הקדושה.

נשים נזיקין

אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה שאהב רבי חיים את לימוד סוגיות סדר נשים נזיקין בוז יבזו לו. למרות שידע ושינן את הש"ס כולו, היתה לו אהבה עזה לסוגיות נשים נזיקין. כל ספר או קובץ שראה בנשים נזיקין היה מדפדף מיד לראות מה הוא כותב. היה מסוגל לעיין בו זמן רב לראות מה הוא אומר. בסדרים אלו ידע את כל המשא ומתן בראשונים והאחרונים לפני ולפנים, והיה בקי בלשוניותיהם המדוייקות מילה במילה.

שבעתיים בלט הדבר בנשים האחרונות כאשר ניטל מאור עיניו, אז ראו איך ידע את לשונות הראשונים והאחרונים במדוייק.